

Kokousaika	Keskiviikko 6.6.2018 klo 9.00–14.30
Kokouspaikka	Kunnanhallituksen kokoushuone
Saapuvilla olleet jäsenet (ja merkintä siitä, kuka toimi puheenjohtajana)	Jukka Heinämäki, puheenjohtaja Erja Liuski, sihteeri Matti Könkö Minna Lax Eeva Lääveri Marja Widén Jaakko Leskinen, klo 9.00–12.00
Muut saapuvilla olleet (ja läsnäolon peruste)	Aino Lepistö, tilintarkastaja Arviointikertomuksen luovutustilaisuus klo 13.00 Jorma Hacklin, valtuuston puheenjohtaja Rami Lehtinen, kunnanhallituksen puheenjohtaja Jarmo Määttä, kunnanjohtaja Mika T. Rantala, hallinto- ja talousjohtaja Kari Tasala, kunnaninsinööri Birgitta Mäkelä, henkilöstöpäällikkö Jari Sillanpää, sivistystoimenjohtaja Iina Tunkkari, kunnallisharjoittelija
Laillisuus ja päätösvaltaisuus	Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.
Asiat	§ 36–41
Pöytäkirjan tarkastustapa (tarkastuspaikka ja -aika sekä tarkastajien valinta taikka merkintä edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastamisesta)	Tästä kokouksesta laadittavan pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin yksimielisesti tarkastuslautakunnan jäsenet Matti Könkö ja Marja Widén.
Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus	Puheenjohtaja Pöytäkirjanpitäjä Jukka Heinämäki Erja Liuski
Pöytäkirjan tarkastus Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme.	Tarkastusaika Jokioinen 19.6.2018 Allekirjoitukset Matti Könkö Marja Widén
Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä	Paikka ja pvm Kunnan kotisivuilla (www.jokioinen.fi) / Päätöksenteko / Pöytäkirjat ja esityslistat) 20.6.–11.7.2018 Virka-asema Allekirjoitus Puheenjohtaja

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tarkastusltk. § 36
6.6.2018

Tarkastuslautakunnan kokousmenettelyssä noudatetaan hallintosäännön määräyksiä. Kutsun antaa puheenjohtaja ja siinä on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Tarkastuslautakunnan kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla. Asiasta päätetään puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

Ehdotus Kokous todetaan laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Todettiin kokous laillisesti koollekutsutuksi ja siten päätösvaltaiseksi.

Päätettiin vaihtaa esityslistan käsittelyjärjestystä niin että käsitellään ensin raportti 2017 tilinpäätöksen tarkastuksesta sekä vahvistusilmoitus tilintarkastajille ja sen jälkeen jatketaan arviointikertomuksen laadintaa ja hyväksytään arviointikertomus.

Pöytäkirjantarkastajan valinta

Tarkastusltk. § 37
6.6.2018

Pöytäkirjantarkastajaksi valitaan kaksi kokouksessa läsnä ollutta lautakunnan jäsentä.

Ehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajiksi Matti Könkö ja Marja Widén.

Päätös

Tarkastuslautakunta valitsi yksimielisesti Matti Könkön ja Marja Widénin pöytäkirjantarkastajiksi.

Jokioisten kunnan tilinpäätös 2017

Kh § 89
16.4.2018

Kuntalain perusteella kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kuntalain ja soveltuvin osin kirjanpitolain säännöksiä. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolauslautakunnan kuntajaosto. Sen antamat ohjeet kuuluvat kirjanpitolain 3 §:n edellyttämän hyvän kirjanpitotavan lähteisiin kunnan ja kuntayhtymän kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä.

Kuntalain mukaan kunnan ja kuntayhtymän on sisällytettävä tilinpäätökseensä tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kunnan, jolla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätös on laadittava 3 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä.

Kuntalain mukaan toimintakertomus on osa kunnan virallista tilinpäätöstä. Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on esittää selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kuntalain mukaan tilintarkastajien on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava hyvän tilintarkastustavan mukaisesti kunkin tilikauden hallinto, kirjanpito, tilinpäätös. Tilintarkastajan tulee noudattaa valtuuston ja tarkastuslautakunnan antamia erityisiä ohjeita, mikäli ne eivät ole ristiriidassa lain, kunnan johtosääntöjen tai hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Tilinpäätökseen sisältyvät konsernituloslaskelma, konsernitase ja konsernirahoituslaskelma. Tilinpäätökseen sisältyvät myös arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ja konsernivalvonnasta.

Tulos

Jokioisten kunnan tilinpäätös vuodelta 2017 osoittaa 267 912,16 euron ylijäämää. Vuosi 2016 toteutui 772 555,77 euroa alijäämäisenä, joten nyt tulos on hieman yli miljoonan parempi. Vuosikate oli 1 969 093,28 euroa. Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteeksi ennakoitiin 1 519 000,00 euroa.

Kunnallisveron kertymä jäi 440 782,03 euroa budjetoidusta. Yhteisöveron tuotto sen sijaan ylitti 231 600,55 eurolla budjetoidun. Myös kiinteistövero kertyi hieman, 23 239,32 euroa yli budjetoidun. Kokonaisuutena verotulot jäivät budjetoidusta vain 185 942,16 euroa.

Valtionosuuksia kertyi 9 736 566,00 euroa. Tämä on 142 166,00 euroa budjetoitua enemmän. Näin valtionosuudet kompensoivat lähes kokonaan verotulojen kertymävajeen.

Toimintatuotoista kaikki lajit, myyntitulot, maksutulot, tuet ja avustukset sekä muut toimintatulot toteutuivat budjetoitua suurempina. Toimintatuottoja kertyi 760 998,99 euroa enemmän. Ne oli alun perin arvioitu erittäin varovaisesti talousarviota laadittaessa.

Toimintamenoista palkat ja palkkiot alittivat talousarvion 79 089,30 eurolla. Vastaavasti myös henkilösivukulut alittuivat 78 487,80 eurolla. Alkuperäisessä talousarviossa oli varattu palvelujen ostoon (suurin sosiaali- ja terveystaloudet) 19 578 515,00 euroa. Ostojen toteuma oli 19 697 769,76 euroa. Se ylitti alkuperäisen talousarvion 119 254,76 eurolla. Valtuusto ehti ennakkotietojen perusteella myöntää ylitysoikeutta toimintavuoden aikana mm. sote-palveluiden ostoon 583 100 euroa, mutta tämä jäi pääosin käyttämättä.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden menoryhmässä tuli 90 678,04 euron ylitys. Vastaavasti avustuksiin varattuja määrärahoja jäi käyttämättä 41 328,76 euroa. Muihin toimintamenoihin meni 314 775,11 euroa arvioitua enemmän rahaa.

Poistoja tehtiin 1 701 181,12 euroa. Tämä on 182 291,12 euroa budjetoitua enemmän. Joitakin kohteita, kuten Opintien vanhus-tentalokohteet, poistettiin loppuun suurempana eränä.

Lainat

Uutta pitkäaikaista lainaa nostettiin vuoden aikana 700 000,00 euroa. Samaan aikaan vanhoja pitkäaikaisia lainoja maksettiin pois 1 311 000,00 euroa. Myös lyhytaikainen (kassalainat 1-360 päivää) lainakanta väheni 200 000,00 eurolla.

Vuoden lopussa kunnalla oli lainaa 17,02 miljoonaa euroa eli 3 221 euroa asukasta kohden. Vuoden 2016 lopussa kunnan lainakanta oli 17,83 miljoonaa euroa ja asukasta kohti tarkasteltuna 3 341 euroa. Asukaskohtainen lainamäärä laski vuodessa 120 euroa. Kassatilanne oli edellisiä vuosia kireämpi, sillä kassan keskimääräinen riittävyys laski 12 päivästä 7 päivään.

Kunnan omavaraisuusaste vahvistui hieman, ollen 49,2 %. Edellisvuonna se oli 46,6 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus laski 65,3 %:sta 59,6 %:iin.

Tase

Taseen loppusumma oli 38,65 miljoonaa euroa. Edellisvuonna se oli 40,26 miljoonaa euroa. Suurin muutos on tapahtunut poistojen myötä rakennusten ja koneiden sekä kaluston ryhmissä. Myös rahojen ja pankkisaamisten ryhmässä on laskua. Kunnan taseessa on aiemmilta vuosilta kertynyttä ylijäämää (vuosi 2017 huomioiden) 6,19 miljoonaa euroa eli 1 172 euroa asukasta kohden.

Investoinnit

Kunnan investointien tulorahoitusprosentti oli 281,34. Eli käytännössä kaikki investointien omahankintamenot pystyttiin rahoittamaan tulorahoituksella. Kokonaisinvestointimenot olivat 723 960,65 euroa. Rahoitusosuuksia ja tuloja investointeihin saatiin 36 592,88 euroa. Investoinnit vähenivät edellisvuodesta 494 000,00 eurolla.

Suurimpia investointeja olivat:

- Opintien vanhustentalon vesikaton uusiminen (98 024,85)
- katujen päällystäminen (160 996,56)
- kevyenliikenteen väylän rakentaminen (79 748,98)
- katuvalojen saneeraus (44 841,76)
- Miinan koulun monitoimikenttä (60 817,00)
- vesi- ja viemäriverkko (216 660,70)
- kalusto (43 358,62)

Tasekirja ja toimintakertomus 2017 ovat esityslistan oheismateriaalina.

Ehdotus

Kunnanhallitus

1. esittää valtuustolle, että tilikauden 2017 ylijäämäinen tulos, 267 912,16 euroa kirjataan lisäykseksi tilikauden alijäämä/ylijäämä-tilille,
2. allekirjoittaa vuoden 2017 tilinpäätöksen,
3. jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi, ja
4. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan käsittelyn jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Kh § 109
28.5.2018

Tilinpäätöksen valmistumisen jälkeen on päädytty täydentämään tilinpäätöstä osaomistuskohteelle myönnetyn lainan ja eräiden konsernitiilinpäätökseen liittyvien tietojen osalta.

Taseeseen on lisätty Asunto Oy Jokioisten Pellilänrinteelle annettu laina, jonka saldo 31.12.2018 oli 505 820,00 euroa. Laina oli aiemmin yhtiön nimissä kunnan takaama, mutta koska kunnan omistus-osuus on laskenut alle 50 %:n, jouduttiin laina uudelleen järjestelemään Kuntarahoituksen sääntöjen mukaisesti. Järjestelyssä laina siirrettiin kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti kunnan nimiin, mutta sen ehdot säilyivät ennallaan.

Konserniin sisältyvän Kiinteistö Oy Jokioisten Virastotalon osalta tarkistettiin hankintahintaa lisäämällä siihen 510 000,00 euroa uusien osakkeiden hankinnasta (ent. poliisin ja verotoimiston tilat). Uudeksi kokonaishankintahinnaksi kirjanpidossa muodostui näin 2 264 140,97 euroa. Kiinteistö Oy Jokioisten Virastotalo teki vuoden 2017 tilinpäätökseensä merkittävän arvon alentumiskirjauksen. Tällä oikaistiin kiinteistön arvo nykyarvoon, koska se oli liian korkea vähäisten poistojen vuoksi. Tämä puolestaan aiheutti myös kunnan kirjanpitoon arvon alentumiskirjauksen, jonka jälkeen uudeksi arvoksi muodostui 573 050,72 euroa.

Kiinteistö Oy Jokioisten Yritystalon osakkeiden hankintahinnaksi kirjattiin kunnan hallinnassa olevien neljän liike- ja yritystilan arvo eli 362 680,00 euroa. Kanta-Hämeen sairaanhoitopiiriin poistoeroa on täsmennetty, kuten myös sairaanhoitopiiriin liittyvää pakollista varausta.

Em. tarkistuksista johtuvat muutokset on tehty tilinpäätökseen ja muuttuneet sivut ovat esityslistan oheismateriaalina.

Ehdotus

Kunnanhallitus päättää

1. hyväksyä tilinpäätökseen 2017 tehdyt muutokset ja tarkistukset,
2. jättää tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi, ja
3. saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan käsittelyn jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti kunnanjohtajan päätösehdotuksen.

Tarkastusltk. § 38
6.6.2018

Kuultiin tilintarkastajan raportti 2017 tilinpäätöksen tarkastamisesta. Merkittiin raportti ja vahvistusilmoitus tietoon saatetuksi.

Kuntalain 125 § :n mukaan tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset.

Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessaan 29.5.2018 esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.–31.12.2017.

Päätös

Tarkastuslautakunta

1. saattaa tilintarkastuskertomuksen tilivuodelta 2017 valtuustolle tiedoksi, ja
2. esittää valtuustolle että vuoden 2017 tilinpäätös hyväksytään ja tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelle 1.1–31.12.2017.

Vuoden 2017 arviointikertomus

Tarkastusltk § 25
20.4.2018

Kuntalain 121 §:n mukainen tarkastuslautakunnan antama arviointikertomus antaa valtuustolle tietoa siitä, miten kunnan hallinnosta, toiminnasta ja taloudesta vastaavat ovat onnistuneet valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisessa. Arvioinnissaan tarkastuslautakunta ottaa kantaa myös tilivelvollisen hallituksen antaman toimintakertomustiedon luotettavuuteen.

Arviointikertomuksen tulee perustua asiantuntevaan ja pätevään arviointisuunnitelmaan ja arviointityöhön. Arviointisuunnitelma kiinnittää sen, mitä arvioidaan ja mistä raportoidaan. Kertomus tulee olla kirjoitettu johdonmukaisesti ja sen tulee olla selkeä ja luettava, jotta sillä voisi olla vaikutusta päätöksenteossa ja seurannassa.

Ehdotus

Lautakunta keskustelee vuoden 2016 arviointikertomuksen (liite) pohjalta vuoden 2017 arviointikertomuksen koostamisesta ja sen aikataulusta.

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti yksimielisesti kokoontua työstämään vuoden 2017 tarkastuskertomusta 15.5.2018.

Tarkastusltk. § 33
15.5.2018
23.5.2018

Ehdotus

Tarkastuslautakunta valmistelee vuoden 2017 tarkastuskertomusta.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti. Lautakunta keskeytti kokouksen 15.5. klo 14.45. ja jatkoi sitä 23.5. klo 9.00. To-dettiin, että arviointikertomus viimeistellään ja hyväksytään seuraavassa kokouksessa.

Tarkastusltk. § 39
6.6.2018
Päätös

Tarkastuslautakunta jatkoi arviointikertomuksen laadintaa jonka jäl-keen kertomus hyväksyttiin yksimielisesti ja jäsenet allekirjoittivat arvi-ointikertomuksen.

Tarkastuslautakunta luovutti 6.6.2018 klo 13.00 arviointikertomuksen vuodelta 2017 kunnanvaltuuston puheenjohtajalle, kunnanhallituksen puheenjohtajalle ja kunnan johtoryhmälle. Kertomuksen pohjalta käytiin laajaa keskustelua Jokioisten kunnan asioista.

Lautakunta jätti arviointikertomuksen valtuuston käsiteltäväksi.

Seuraava kokous

Tarkastusltk. § 40
6.6.2018
Päätös

Päätettiin pitää seuraava tarkastuslautakunnan kokous uuden puheenjohtajan johdolla ti 25.9.2018 klo 9.00 virastotalolla. Asioina tarkennetaan vuoden 2018 arvioinnin painopisteitä, kuullaan kunnaninsinööri Kari Tasalaa ja joko kunnanjohtajaa tai hallintojohtajaa 2018 kuulumisista. Myös tilintarkastaja on lupautunut tulemaan kokoukseen.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia asiallisesta kokoustyöskentelystä ja päätti kokouksen klo. 14.30.

Oikaisuvaatimus ja valitusosoitus

Tarkastusltk. § 41
6.6.2018

Pöytäkirjaan liitettävässä oikaisuvaatimusohjeessa annetaan tarpeelliset ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseksi.

Pöytäkirjaan liitettävässä valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen, valitusaika ja mitä valituskirjaan on liitettävä.

Ehdotus

Ohjeet oikaisuvaatimuksesta, valitusosoitus sekä muutoksenhakukielto liitetään pöytäkirjaan.

Päätös

Tarkastuslautakunta hyväksyi yksimielisesti päätösehdotuksen.

Muutoksenhakukiellot

Kieltojen perusteet	<p>Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.</p> <p>Pykälät: 36–41</p> <hr/> <p>Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät:</p> <hr/> <p>Hallintolainkäyttölaki 5 § 1 mom. / muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.</p> <p>Pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p> <hr/>
----------------------------	--

Oikaisuvaatimusohjeet

Oikaisuvaatimusviranomainen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen/hankintaoikaisun. Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus/hankintaoikaisu tehdään, osoite ja postiosoite:</p> <p>Jokioisten kunta Tarkastuslautakunta Keskuskatu 29 A, 31600 Jokioinen p. 03 41 821 sähköposti: jokioisten.kunta@jokioinen.fi</p> <p>Oikaisuvaatimuspykälät:</p> <hr/> <p>Hankintaoikaisupykälät:</p> <hr/> <p>Oikaisuvaatimus/hankintaoikaisu on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.</p>
Oikaisuvaatimuksen sisältö	<p>Oikaisuvaatimuksesta/hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.</p>

Valitusosoitus

Valitusviranomaisen ja -aika	<p>Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.</p> <p>Valitusviranomaisen, yhteystiedot: Hämeenlinnan hallinto-oikeus Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna Käyntiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo, Arvi Kariston katu 5, 13100 Hämeenlinna Sähköpostiosoite: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi Puhelinnumero: 029 56 42210 (asiakaspalvelu), tietoliikennekatkon sattuessa 050 407 3429 (lisämaksuton) Faksinumero: 029 56 42269</p> <p>Kunnallisvalitus, pykälät: _____ Valitusaika _____ päivää</p> <p>Hallintovalitus, pykälät: _____ Valitusaika _____ päivää</p> <p>Muu valitusviranomaisen, osoite ja postiosoite Valitusaika _____ päivää _____</p> <p>Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.</p>
-------------------------------------	---

Valituskirjelmä	<p>Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä - perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan tai kirjelmän muun laatijan nimi ja kotikunta sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.</p> <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.</p> <p>Valituskirjelmään on liitettävä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä - todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta - asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen on tarvittaessa liitettävä valtakirja (HLL 21 §).</p>
------------------------	---

Valitusasiakirjojen toimittaminen	<p>Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.</p> <p>Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan kuluessa.</p> <p>Valitusasiakirjat voi toimittaa myös: nimi, osoite, postinumero Pykälät:</p> <p>Valitusasiakirjat on toimitettava ⁽¹⁾: nimi, osoite, postinumero Pykälät:</p>
--	--

Oikeudenkäyntimaksu	<p>Valituksen käsittelystä hallinto-oikeudessa peritään oikeudenkäyntimaksu 250 euroa. Jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä, jos asianosainen on laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on asian vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.</p>
----------------------------	--

Valitus markkinaoikeudelle	<p>Oikeudenkäyntimaksu on 2 000 euroa.</p> <p>Jos markkinaoikeudessa käsiteltävässä julkisia hankintoja koskevassa asiassa hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.</p> <p>Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.</p> <p>Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) sekä vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalveluiden alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016) soveltamisalaan kuuluvassa muutoksenhakuasiassa peritään markkinaoikeudessa 2 §:ssä säädetyn maksun sijasta 500 euroa, jos muutoksenhakuasia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiasta ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä.</p>
-----------------------------------	---

Lisätietoja	<p>Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjan-otteeseen.</p>
--------------------	--

¹⁾Jos toimitettava muulle kuin valitusviranomaiselle.